

BRUSELLOZUN ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ

Yrd.Doç.Dr. Ahmet DİNÇOĞLU

Bu Hastalık Neden Çok Önemlidir!

- ✓ Hayvanlarda Neden Olduğu Yavru Kaybı
- ✓ Süt Veriminde Azalma
- ✓ Damızlık Deęeri Kaybı
- ✓ Kısırlık

- ✓ Hastalığın Çabuk Yayılması
- ✓ Kontrol ve Mücadelenin Güçlüğü
- ✓ Uzun Süre Alması
- ✓ Masraflı Olması
- ✓ Protein Kaynaklarına Olumsuz Etki
- ✓ Ürünlerin Ticaretine Engel
- ✓ Sosyo-Ekonomik Gelişim Üzerine Engel

- ✓ İnsan Sağlığı İçin Risk Unsuru
- ✓ Fiziksel Yetersizlik, İş Gücü Kaybı
- ✓ Ekonomik Kayıp

Dünya Ülkelerinde Kontrol Çalışmaları

- İskandinav Ülkeleri, Kuzey Avrupa, Kuzey Amerika, Avustralya, Yeni Zellanda kontrolde başarılı
- Akdeniz Ülkeleri, Orta Doğu, Batı Asya, Hint Yarımadası, Afrika, Orta-Güney Amerika'nın bir kısmı kontrolde başarısız

Türkiye’de Kontrol Çalışmaları

- 1984 de Başlayan 26 Yıllık Eradikasyon Planı
 - ✓ 4-8 aylık bütün dişi sığırların Br. *abortus* S-19 suşu ile aşılması
 - ✓ Kuzu ve oğlakların Br. *melitensis* Rev.1 suşu ile aşılması
 - ✓ 1991 den itibaren ergin hayvanlarında aşılalmaya başlanması

Elde Edilen Sonuç!

- 1980 sonlarında prevalans sığırlarda %3.56, koyun ve keçilerde %1.26 (WHO)
- 1999 sonunda prevalans sığırlarda %1.43, koyun ve keçilerde %1.97 (Tarım Bakanlığı)

Brusellozun Kontrol Altına Alınamamasının Sebepleri Nelerdir!

- Yetiştiricilerin aşılama programlarına katkısının az olması ve aşılamadan kaçınmalar
- Göçer hayvancılık sisteminin devam ediyor olması
- Hastalığın ihbar edilmemesi ve ilgili birimlerin ihbarları takip etmemesi

- Sınırlardan kontrolsüz hayvan geçişi
- Bazı hekimlerin sorumsuzluğu ve hatası
- Kaçak kesimlerin yüksek oranda devam etmesi
- Kesimhanelerdeki oto-kontrol mekanizmasının tam işlememesi ve denetim mekanizmalarındaki eksiklikler

Brusellozu Nasıl Kontrol Altına Alabiliriz!

Mücadele Genel Olarak 3 Aşamadan Oluşur

1. Hastalığın sürü prevalansı % 5-10 olduğunda genç ve ergin tüm hayvanların yoğun olarak aşılması ile hastalık oranı azaltılmaya çalışılır.
2. Sürü prevalansı %1'lere düşürüldükten sonra sadece genç hayvanlar aşılanır, ergin hayvanlara test ve kesim uygulanır.
3. Hastalık kontrolünün son aşamasında aşılama durdurulur test ve kesim uygulanır. Yapılan taramalarla enfekte olduğu tespit edilen hayvanlar kesime sevk edilir.

Kontrolde Temel Mücadele Noktaları

- ✓ Sürüye hastalığın sokulmaması gerekir.
- ✓ Enfekte hayvanlar sürüden çıkarılmalıdır.
- ✓ Atık yapan hayvanlar en az 1 ay süreyle sürüden ayrılmalı, atıkla bulaşık materyaller imha edilmeli.
- ✓ Genel hijyenik tedbirler ve karantina kurallarına riayet edilmeli.
- ✓ Aşılama gereği unutulmamalı.
- ✓ Halkın bilinçlendirilmeli ve resmi otorite denetimlerini etkinleştirmeli.
- ✓ Yetiştirici tazminat konusunda mağdur edilmemeli.

- Brusellozun önlenmesi ve kontrolü yalnız hayvan sağlığı ve sosyo-ekonomik açıdan değil insan sağlığı açısından da önem taşımaktadır.
- Gelişmiş ülkeler toplumlarında hijyenik tüketim bilincini geliştirmiştir.
- Ülkemizde sokak sütçülüğü yaygınlığını korumaktadır. Pastörize süt ve ürünleri tüketim alışkanlığı hala tam kazanılmamıştır.
- Köy Peynirlerinin tamamına yakını, mandıra peynirlerinin de %65 civarı çiğ süttten yapılmaktadır.

Tablo. Bruselloz Vaka ve Ölüm Sayıları

Yıllar	Nüfus Ortalaması	Vaka Sayısı Toplam	Morbidite Hızı (100.000)	Ölüm Sayısı Toplam	Mortalite Hızı (1.000.000)
1970-1974	37.155.000	324	0.17	3	0.012
1975-1979	41.786.000	429	0.20	0	0
1980-1984	46.720.000	3.053	1.29	3	0.012
1985-1989	53.260.000	10.050	3.72	3	0.012
1990-1994	59.314.000	31.036	10.41	8	0.026
1995-1999	64.057.000	53.590	16.71	13	0.042
2000-2004	70.053.000	76.853	21.90	11	0.032

- A.B.D' de ortaya çıkan Bruselloz vakalarının yalnız %15 inde bulaşma nedeni süt ve ürünleri iken Türkiye'de bu oran %70 civarlarındadır.
- Türkiye'de süt ve süt ürünlerinde Brusella türlerinin varlığının saptandığı çalışmalarda insidens %2-%19.3 aralığında tespit edilmiştir.
- Bir diğer bulaşma kaynağı olan çiğ et ve et ürünleri ile Brusella etkenlerinin bulaşması ülkemizde çiğköfte gibi çiğ et ürünlerinin yoğun tüketilmesi neticesinde belli bir yer edinmektedir.

□ Brusellozun kontrolü ve önlenmesinde temel bulaşma kaynağı olan hayvanların bu etkenlerden arındırılması ve mücadelenin ağırlıklı olarak bu yönde devam ettirilmesi gerçeği karşımıza çıkmaktadır.

□ Kısa sürede etkin sonuçlar alınmak isteniyorsa konuyu bir bütün olarak ele alıp kontamine gıdalarında dahil olduğu tüm bulaşma kaynaklarını ortadan kaldırmamız gerekmektedir.

Tüm bu gerçekler göz önünde
bulundurularak istemli bir mücadeleye
girilirse Bruselloz kontrol edilemeyecek bir
hastalık değildir.

TEŞEKKÜRLER